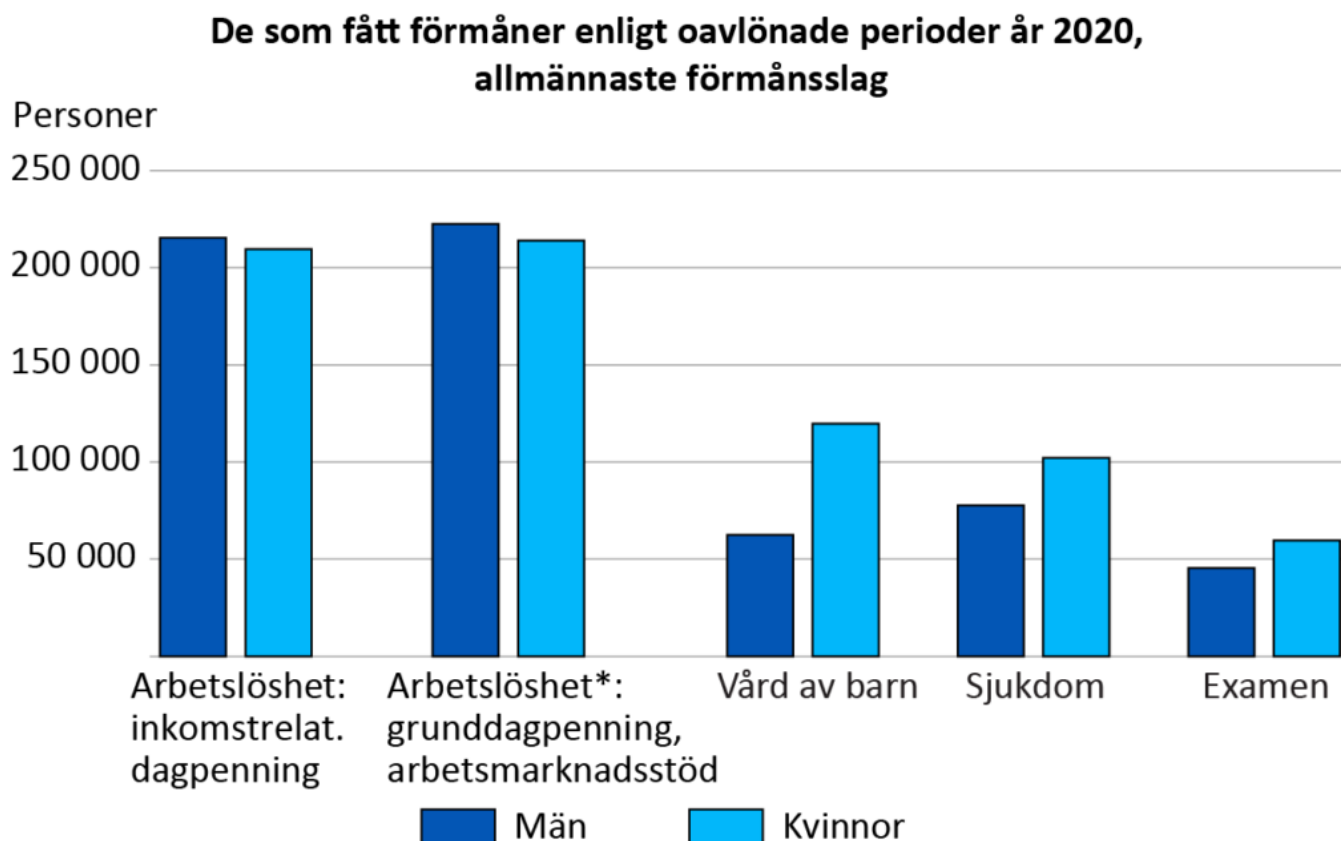

Arbetspensionsförsäkrade i Finland 2020 (FOS)

Coronaåret ökade på antalet som fick förmåner enligt utkomstskyddet för arbetslösa

*Grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt utkomstskyddet för arbetslösa ger inte pensionstillväxt, men beaktas vid beräkningen av inkomster för återstående tid.

En person kan få flera olika förmånsslag under ett år.

Källa: Pensionskyddscentralen

På grund av coronapandemin betalades undantagsvis mycket förmåner enligt utkomstskyddet för arbetslösa år 2020. Förmåner betalades till allt som allt 860 000 personer. Antalet ökade med 55 procent jämfört med året innan. Ökningen hänförde sig speciellt till dem som fick inkomstrelaterad dagpenning. Förmåner betalades till närapå lika många kvinnor som män.

Arbetspension tillväxer utöver arbetsinkomster också för vissa oavlönade perioder, såsom för arbetslöshetsperioder, barnavårdstid, sjukledigheter och studier. Som inkomst som berättigar till pension betraktas antingen en fastställd del av den inkomst som ligger till grund för förmånen eller ett fast eurobelopp som bestäms enligt förmånen.

Förmåner enligt oavlönade perioder har årligen registrerats för sammanlagt nästan en miljon personer. År 2020 ökade personantalet till över 1,2 miljoner.

(Uppdaterad 30.11.2021)

Begrepp

Begrepp som gäller förvärvsarbete

Anställda eller företagare

Med anställda avses personer som under tidpunkten för statistikföringen haft en anställning som ger rätt till arbetspension eller varit arbetspensionsförsäkrade på basis av FöPL- eller LFöPL-verksamhet.

Arbetspensionsförsäkrade

Arbetspensionsförsäkrade är alla som vid tidpunkten för statistikföringen eller tidigare har varit anställda eller företagare och som vid ett pensionsfall har rätt till arbetspension. I vanliga fall är en arbetspensionsförsäkrad ännu inte pensionerad, men även en pensionstagare kan vara försäkrad om han eller hon har arbetat vid sidan av sin pension före 68 års ålder.

Arbetspensionslagen

En person klassificeras att omfattas av alla de arbetspensionslagar som han eller hon har omfattats av under sin arbetshistoria.

Arbetspensionssektor

En person statistikförs i arbetspensionssektorerna utifrån de pensionslagar som ingår i arbetshistorian. Om en person arbetat inom både den privata och offentliga sektorn, statistikförs personen i båda sektorernas siffror.

De som omfattas av arbetspensionssystemet

Av arbetspensionssystemet omfattas alla som under statistikåret eller tidigare haft en anställning eller varit företagare enligt arbetspensionslagarna. De som omfattas av arbetspensionssystemet är alltså personer som har rätt till arbetspension vid ett pensionsfall eller som får pension som grundar sig på deras egen yrkesbana.

I arbete under statistikåret

En person anses ha arbetat under statistikåret om han eller hon under statistikåret haft en anställning för vilket arbetspension tjänats in eller han eller hon varit arbetspensionsförsäkrad på basis av FöPL- eller LFöPL-verksamhet.

I arbete vid slutet av statistikåret

Med anställda vid slutet av året avses sådana personer som varit anställda under december (anställningar som baserar sig på månadsteknik) eller sådana personer vars anställning har upphört eller varit gällande vid årets slut (anställningar som baserar sig på årsteknik). Pensionstagare som vid sidan om pension har en anställning eller bedriver företagareverksamhet anses vara i arbete.

Inte arbetat under statistikåret

Med de som inte arbetat under statistikåret avses personer som under statistikåret inte haft arbete utifrån vilket arbetspension tillvuxit och som inte varit arbetspensionsförsäkrade utifrån FöPL- eller LFöPL-verksamhet. Dessutom måste personer som hör till den här gruppen ha varit arbetspensionsförsäkrade före statistikåret eller få pension som grundar sig på den egna yrkesbanan.

Löntagare

Med löntagare avses personer som utför arbete som omfattas av arbetspensionslagarna, om det inte är fråga om FöPL- eller LFöPL-företagarverksamhet. I praktiken medräknas alla som har arbetat med undantag av företagare och lantbruksföretagare. I den här statistiken betraktas som löntagare också särskilda grupper som omfattas av OffPL:s kommunsektor, t.ex. förtroendevalda och närståendevårdare. Som löntagare betraktas också familjevårdare med uppdragsavtal, fast de inte står i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen till en kommun eller samkommun.

Omfattas av arbetspensionslagarna för första gången

Personer börjar omfattas av en viss arbetspensionslag första gången då när en arbetsperiod eller företagareperiod enligt denna lag för första gången registreras.

Pensionstagare

Med pensionstagare avses personer som får någon form av arbetspension som grundar sig på den egna yrkesbanan. Pensionstagaren kan få ålderspension, invalidpension, deltidspension eller specialpension för lantbruksföretagare. En del av pensionstagarna får utöver arbetspensionen också pensionsförmåner som betalas av FPA, och dessa är inte med i den här granskningen.

Begrepp som gäller inkomsterna

Arbetspensionsförsäkrade inkomster

Som arbetspensionsförsäkrade inkomster (kortare försäkrad inkomst eller inkomst) beaktas inkomstposter som ger arbetspensionstillväxt. Huvuddelen av inkomsterna består av lön, resultatpremie eller annat vederlag för arbete. De viktigaste slagen av annat vederlag är olika naturaförmåner och semesterersättningar inklusive ersättningar som betalas vid anställningens slut t.ex. för sparad ledighet som den anställda inte tagit ut. Dagtraktamenten och optionsarrangemang ger däremot i regel inte arbetspensionstillväxt och ingår inte i den arbetspensionsförsäkrade inkomsten. I denna statistik inkluderar den arbetspensionsförsäkrade inkomsten också arbetstagarens pensionsavgift, fast den inte gav arbetspensionstillväxt före år 2017.

Förmåner som tjänas in för oavlönade perioder och enligt StPEL

En oavlönad period är en period, under vilken en person får en social förmån som under vissa förutsättningar inverkar på fastställandet av pensionen. Sådana oavlönade perioder är t.ex. perioder med föräldrapenning, sjukdagpenning och arbetslöshetsdagpenning. I arbetspensionslagarna finns fastställda grunder utifrån vilka de oavlönade perioderna inverkar på arbetspensionens belopp.

Staten står för kostnaderna för pensionerna som tjänas för hemvårdsstöd och avlagd examina. De baserar sig på lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under 3 år eller för tiden för studier (StPEL).

Förmåner enligt oavlönade perioder och StPEL registreras i arbetspensionssystemets intjäningsregister. Förmåner för oavlönade perioder statistikförs också för personer som inte har någon arbetshistoria och således inte omfattas av arbetspensionssystemet.

Det är bra att lägga märke till att det vid sidan av oavlönade perioder går att utföra pensionsförsäkrat arbete och att det också ger pensionstillväxt.

Års- och månadsinkomst

Den inkomst som avses i statistiken är den arbetspensionsförsäkrade (arbets)inkomsten. Årsinkomsten har omräknats till månadsinkomst genom att dividera de arbetspensionsförsäkrade inkomsterna under året med antalet månader i arbete.

Exempel: Löntagaren arbetade 20.8–10.9 och den arbetspensionsförsäkrade arbetsinkomsten var 2 000 euro. Då är månadsinkomsten i statistiken $2\,000 / 2 \text{ €} = 1000 \text{ €/mån}$, eftersom arbetet utfördes under två olika månader. Om arbetet hade utförts inom loppet av en månad (t.ex. 2.9–22.9), skulle månadsinkomsten varit 2 000 euro. Om anställningen var den enda under kalenderåret, är årsinkomsten i statistiken i båda fallen densamma, 2 000 euro.

Övriga begrepp

Arbetspensionslagarna

Den privata sektorn

- **ArPL** Lagen om pension för arbetstagare
- **SjPL** Lagen om sjömanspensioner
- **FöPL** Lagen om pension för företagare
- **LFöPL** Lagen om pension för lantbruksföretagare

Offentliga sektorn

- **OffPL** Pensionslagen för den offentliga sektorn. Lagen trädde i kraft i början av år 2017. Den förenade den offentliga sektorns tidigare pensionslagar KomPL, StaPL och KyPL samt den särskilda lagen för personalen på Folkpensionsanstalten.
- Ålands landskapsregerings pensionsstadga
- Finlands Banks pensionsstadga

Decil

Med hjälp av deciler indelas löntagarna i tio lika stora grupper utgående från inkomsterna. Decilgränserna anger de inkomster under vilka 10%, 20% ... , 90 % av fallen stannar.

Median

När löntagarna placeras i inkomsternas storleksordning, är medianinkomsten den mellersta löntagarens inkomst. På båda sidorna om den mellersta löntagaren står lika många löntagare. Medianen är inte lika känslig för extrema värden som medeltalet. I synnerhet vid skev fördelning, såsom inkomstfördelningen, är medianen en bättre beskrivning av snittinkomsten än medeltalet.

Ålder

En persons ålder vid slutet av statistikåret.

Kvalitetsbeskrivning: Arbetspensionsförsäkrade i Finland 2020 (FOS)

Statistiken Arbetspensionsförsäkrade i Finland sammanställs av Pensionsskyddscentralen.

I lagen om Pensionsskyddscentralen slås det fast att Pensionsskyddscentralen (PSC) bland annat har som uppgift att föra statistik över sitt verksamhetsområde. Inom PSC är det planeringsavdelningen som gör upp statistiken.

Statistiken Arbetspensionsförsäkrade i Finland finansieras av PSC.

Relevans av statistikuppgifterna

Det lagstadgade pensionsskyddet i Finland består i huvuddrag av arbetspensions- och folkpensionssystemet. Arbetspensionssystemets pensioner är inkomstrelaterade medan folkpensionssystemet är ett bosättningsbaserat system. Statistiken Arbetspensionsförsäkrade i Finland ger en helhetsbild av de personer i åldern 17–68 år som omfattas av det finländska arbetspensionssystemet.

Inom den privata sektorn verkställs arbetspensionsskyddet av arbetspensionsbolag, -stiftelser och -kassor och inom den offentliga sektorn huvudsakligen av Keva. Pensionsskyddscentralen fungerar som samorgan för arbetspensionssystemet och insamlar bl.a. nödvändiga uppgifter för skötseln av de arbetspensionsärenden som ålagts centralen enligt lag.

Statistiken Arbetspensionsförsäkrad i Finland täcker hela det lagstadgade arbetspensionsskyddet. Den innehåller de centrala kvantitativa uppgifterna om alla personer i åldern 17–68 år som omfattas av det finländska arbetspensionssystemet samt uppgifter om löntagarnas arbetspensionsförsäkrade inkomster.

De som omfattats av arbetspensionssystemet har indelats i arbetspensionsförsäkrade och pensionerade. De arbetspensionsförsäkrades antal presenteras enligt en indelning i två grupper: de som var i arbete vid tidpunkten för statistikföringen, och de som inte arbetade eller var pensionerade vid tidpunkten för statistikföringen. Andra klassificeringsgrunder i statistiken är arbetspensionssektor och –lag samt ålder och kön.

I statistiken presenteras också uppgifter om andra perioder för vilka man tjänar in pension, sådana är registrerade oavlönade perioder och förmåner enligt StPEL-lagen (lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier). Dessa uppgifter presenteras indelat efter förmånslag.

Av löntagarnas arbetspensionsförsäkrade inkomster presenteras medelvärdes- och medianuppgifter indelat efter arbetspensionssektor och –lag samt kön och ålder. Inkomsternas decilfördelningar har specificerats enligt kön och åldersgrupp.

Begreppen och definitionerna som används i statistiken presenteras på statistikens hemsida på adressen www.etk.fi/statistik > Arbetspensionsförsäkrade.

Uppgifternas exakthet och tillförlitlighet

Statistiken baserar sig på totalmaterial.

Uppgifterna om de arbetspensionsförsäkrade och pensionstagarna grundar sig på arbetspensionssystemets register. I materialet ingår de 17–68-åringar som omfattas av arbetspensionssystemet under statistikåret. De som omfattas av arbetspensionssystemet har arbetat i anställningar eller som företagare enligt arbetspensionslagarna. I slutet av statistikåret har de varit pensionerade eller skulle vid den tidpunkten ha haft rätt till arbetspension vid ett pensionsfall. Dessutom innehåller materialet uppgifter om s.k. oavlönade perioder som inverkar på arbetspensionens belopp. Dessa uppgifter anmäls till intjäningsregistret av bl.a. FPA och arbetslöshetskassorna.

I början av år 2019 tog skatteförvaltningen i bruk ett inkomstregister, i vilket löntagarnas alla inkomstuppgifter antecknas. Från och med år 2019 grundar sig också löntagarnas inkomstuppgifter som sparas i arbetspensionssystemets register på inkomstregistret.

Fel som upptäcks i statistiken rättas omgående på webbplatsen. Om större fel skrivs ett separat meddelande.

Uppgifternas aktualitet och punktlighet

Statistikuppgifterna ges ut en gång om året, mot slutet av året efter statistikåret. Publiceringstidpunkten finns på PSC:s webbplats www.etk.fi/statistik under rubriken Publiceringskalender. Uppgifterna i statistiken är slutliga.

Uppgifternas sammanvändbarhet och jämförbarhet

Uppgifterna i denna statistik överensstämmer i huvuddrag med statistik från andra år. Det kan finnas små skillnader i siffrorna till följd av korrigeringar och förändringar som gjorts i statistikprogramvaran.

En del av förmåsuppgifterna om oavlönade perioder har preciserats retroaktivt, och därför har statistikhistorien till och med år 2019 uppdaterats enligt registersituationen i augusti 2020.

Till följd av att inkomstregistret tagits i bruk förekommer det i vissa av tabellerna som beskriver situationen i slutet av året en smärre förskjutning från gruppen ”i arbete” till gruppen ”inte i arbete eller inte pensionerade” i synnerhet på den privata sektorn. Ändringen kan försvåra jämförelse med statistikår äldre än år 2019.

I och med inkomstregistret preciserades också lönemånadernas antal under året. Tidigare uppgavs för löntagarnas anställningar i regel den arbetspensionsförsäkrade inkomsten som betalats under året och anställningstiden. För dem som varit anställda hela året uppgavs 12 arbetsmånader oberoende av hur många månader som lön betalats ut. Anställningen kunde fortsätta utan lön till exempel under studie- och sjukdomsperioder. De årliga inkomsterna dividerades ändå med 12 månader och månadslönen blev då lägre än den verkliga. Eftersom inkomstregistret innehåller endast löneutbetalningsmånaderna

går det att bättre precisera uträkningen av månadsinkomsten enligt de månader som det betalats ut lön för.

Förändringen av informationsunderlaget höjde den offentliga sektorns månadsinkomster och speciellt för kommunsektorn inom OffPL, vilket betyder att i en jämförelse med månadsinkomster från före år 2019 är förändringen större än i verkligheten. I jämförelser med samtliga löntagare och den privata sektorns löntagare är effekten däremot mindre. Ändringen har heller ingen inverkan på jämförelserna av årsinkomster.

Statistiken har producerats från och med år 2005, och uppgifterna är i huvuddrag jämförbara från och med år 2007. För den privata sektorns del sträcker sig tidsserien ända till och med år 1977.

Statistiken utkom tidigare under titeln Arbetspensionstagare och -försäkrade i Finland (FOS). Från och med statistikåret 2013 har statistiken getts ut som två separata statistikgrenar: Arbetspensionstagare i Finland (FOS) och Arbetspensionsförsäkrade i Finland (FOS).

Uppgifternas tillgänglighet och tydlighet

Uppgifterna om statistiken publiceras årligen på PSC:s webbplats på statistikens webbsida. En del av uppgifterna i statistiken publiceras också i PSC:s statistikdatabas på www.etk.fi/statistik > Pensionsskyddscentralens statistikdatabas.

Beskrivning av statistiken finns på statistikens webbsida.

Närmare information om statistiken ges av PSC:s statistiktjänst [tilastot\(at\)etk.fi](mailto:tilastot(at)etk.fi).